

Najbolje v 140 letih

Čeprav se na prvi pogled ne zdi, pripoveduje Cinkarna Celje, ki jo vodi **Tomaž Benčina**, zgodbo o trajnostni rabi surovin - pred davnimi leti so pražili cinkove rude in iz »ostankov«, ki so nastajali pri praženju, začeli izdelovati pigment. Danes je glavni del prodaje izdelek, ki ima z imenom podjetja le zgodovinsko vez. V Celju namreč že dolgo ne pražijo več cinkovih rud.

Zmotno bi bilo prepričanje, da se celjska Cinkarna ukvarja le s cinkom. Imam prav?

Glede na to, da smo lani praznovali 140 let obstoja, je nekako razumljivo, da se je podjetje razvijalo v različne smeri. Iz metalurške smo tako po večini prešli v kemijsko dejavnost predvsem zaradi proizvodnje žveplove kisline. Pri praženju cinkovih rud namreč nastane žveplov dioksid, iz katerega se izdeluje žveplove kisline. Za uporabo velike količine žveplove kisline sta bili na voljo dve možnosti - proizvodnja umetnih gnojil ali titanovega dioksida. Ker je bilo v takratni Jugoslaviji mogoče dobiti tudi zahodno tehnologijo za titanov dioksid, je bila pred 41 leti sprejeta ta možnost. Žveplove kisline sicer danes ne proizvajamo več iz cinkovih rud, temveč iz čistega žvepla, ki ga kupujemo v bližnjih rafinerijah.

Koliko dejavnosti je še povezane s cinkom?

Približno 15 do 20 odstotkov prodaje. Res že 40 let ne proizvajamo cinka, imamo pa še vedno valjarno titancinka, delamo cinkovo žico, cinkove zlitine, cinkove anode ...

A glavino predstavlja titanov dioksid.

Ja, naš glavni izdelek je titanov dioksid, pigment, ki pomeni skoraj tri četrtine realizacije. Sicer imamo šest proizvodnih enot - poleg titanovega dioksida in cinkovih proizvodov se ukvarjamo še z grafičnimi ploščami, izdelujemo mase za gradbeništvo, imamo agro program. V poslovni enoti Mozirje izdelujemo praškaste lake in barvila za plastiko, v zadnjem času pa se razvija sicer najmanjša poslovna enota polimeri, kjer izdelujemo opremo za kemijsko industrijo, predvsem za farmacevtsko industrijo.

Zanimiv je podatek, da v vsej svoji 140-letni zgodovini Cinkarna prav danes posluje najbolje. In to v času krize.

Leto 2011 je bilo res prelomno, saj so šle cene titanovega dioksida v zelo kratkem času hitro navzgor, mi smo izkoristili ugodne dolgoročne nabavne pogodbe pri surovinah in ustvarili razmeroma visoke donose.

Kako sicer konkurirate velikim tekmečem?

V času konjunktore se veliki konkurenti včasih vedejo kot slon v trgovini s porcelanom in trdo obravnavajo kupce. Mi smo vedno poskušali prodajati zgodbo »majhno je lepo« in odkar vodim podjetje, še nismo izgubili omembe vrednega kupca. V letih konjunktore bi sicer lahko popolnoma zamenjali sestavo kupcev in s tem ustvarjali še višje donose, a kupci znajo ceniti zvestobo in nas tudi danes, ko je materiala dovolj, ne zapustijo. Poleg tega ne napadamo največjih svetovnih porabnikov in se usmerjamo na mala in srednje velika podjetja. Taki nas imajo radi v portfelju, da lahko disciplinirajo velike dobavitelje.

Iščete tudi nove programe?

V ta proces poskušamo vplesti vse zaposlene, zato imamo zelo dobro izdelan sistem inovacij in koristnih predlogov. Zavedamo pa se svojih omejitev, saj so naši razvojni potenciali manjši kot potenciali velikih tekmecev. Poleg tega imamo sredi mesta težave s širitvijo, Cinkarna pa se žal še vedno pogosto pojavlja v medijih kot nekdanji onesnaževalec.

Nekdanji?

Da. Mi sicer res ne bomo nikoli delali brez odpadkov ali izpustov v okolje, delamo pa v skladu z evropskimi direktivami oziroma regulativo in tem smernicam tudi sledimo.

V zadnjem času se vse več govori o privatizaciji ...

To je nekakšna logična posledica razmer v državi. Cinkarna Celje je bila po privatizaciji v večinski lasti holdingov, ki so zašli v težave. Poleg tega je tudi država razglasila, da se namerava umakniti iz gospodarstva. Velika večina lastnikov se tako strinja, da se poskuša podjetje prodati in pričakujem, da se bo sam proces začel razmeroma hitro. Pravzaprav se je že začel.

Kakšnega kupca si želite?

Predvsem takšnega, ki bi nadaljeval in razvijal dejavnost. To je v tem trenutku zelo težko pred-

videti - nisem ravno prepričan, da bo kdo od tekmecev pokazal velik interes. Še manj verjetna je vertikalna integracija, saj so naši dobavitelji v težavah zaradi velikih vložkov v nova nahajališča, kupci naših izdelkov pa tudi ne kažejo pretiranega zanimanja. Pustimo se presenetiti.

Kako sicer komentirate gospodarski položaj v državi?

Lahko sem le vesel, da naše podjetje nima podobnih težav, kot jih imajo številna druga podjetja. Finančna kriza je k nam prišla v »pravem času«, saj nam je pred tem podjetje uspelo razdolžiti in smo danes tako rekoč brez dolgov. Mislim, da je v Sloveniji na nizki ravni predvsem stanje duha in posledično je tudi logično, da se pojavljajo ideje, s katerimi smo imeli opravka pred nekaj desetletji. Slovenci žal stopimo skupaj le, ko je res težko. Očitno še ni dovolj težko.

Kakšna bi morala biti vloga GZS pri reševanju krize?

Gospodarska zbornica v takšni ali drugačni obliki mora obstajati. Z regionalno in nacionalno zbor-

► Mislim, da sem odprt človek. Tudi naše podjetje je prisiljeno biti odprto, saj smo za zaprtost v Sloveniji odločno preveliki. Odprtost je edini način, da se majhni - podjetje in država - obrnemo navzven. Pa ne le gospodarsko, temveč tudi čustveno.

Tomaž Benčina o odprtosti

nico dobro sodelujemo, pogrešam pa vlogo GZS pri zagovarjanju interesov velikih podjetij - v Sloveniji se vse preveč ukvarjamo z malimi in srednje velikimi podjetji, čeprav potrebujemo smiselno sinergijo malih, srednje velikih in velikih podjetij. Brez velikih podjetij bodo tudi mala težko obstala.

Na snemanje intervjuja ste prinesli pisali ...

Prinesel sem pisali, s katerima podpišem večino dokumentov. Leta 2000, ko sem prevzel vodenje komerciale v podjetju, mi ju je podaril moj, zdaj žal že pokojni, predhodnik. Zgodba se nadaljuje - dobil ju je namreč od mojega očeta, ki je bil tudi zaposlen v Cinkarni Celje. Moj oče pa ju je prejel na službenem obisku pri dobavitelju žvepla na Poljskem. Pisali sta tako stari najmanj 30 let.

Kakšni so bili občutki, ko ste zvedeli, da boste prejeli nagrado GZS?

To ni le priznanje meni, temveč podjetju in sodelavcem, ki imajo pomembno vlogo pri uspehu. Nikoli ni samo posameznik tisti, ki je zaslužen za vse. Sam sem imel možnost izbrati svoje najozje sodelavce, ki so mi v veliko oporo. Seveda se ob taki priložnosti prikrade tudi misel, da se nam le ne bi pripetil klavrn konec kot nekaterim dosedanjim prejemnikom.

Kaj počnete, ko niste v službi?

Veliko je odvisno od obdobja v letu - v nekaterih časovnih obdobjih časa žal nimam prav veliko, saj sem veliko v tujini. Sicer pa sem zasebno zelo srečen in veliko večino časa namenim družini. Športe, s katerimi sem se v mladosti ukvarjal, sem sicer postavil bolj na stran. V preteklosti sem namreč igral košarko in roket, zdaj pa se bolj ukvarjam s tistimi dejavnostmi, pri katerih lahko sodeluje cela družina, denimo s kolesarjenjem in smučanjem.

▼ Odkar vodim podjetje, še nismo izgubili omembe vrednega kupca.

▼ Slovenci žal stopimo skupaj le, ko je res težko.